

2010-10-22

Dnr 43-2010:134

Skolbeslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Gläntanskolan
och Svensgårdsskolan
i Helsingborgs kommun

Rektorerna vid
Gläntanskolan
Svensgårdsskolan

Helsingborgs kommun

Tillsyn i Gläntanskolan och Svensgårdsskolan

Förskoleklass och grundskola årskurs 1–9.

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Gläntanskolan, Svensgårdsskolan och Helsingborgs kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Gläntanskolan och Svensgårdsskolan tillhör Ödåkra skolområde. I skolområdet bedrivs ett aktivt arbete för att förebygga och motverka kränkande behandling, vilket bland annat ses i att eleverna ger uttryck för att känna sig trygga. Däremot tar inte alla lärare i området ansvar i samma utsträckning för att ordningsreglerna följs. Skolorna behöver också utarbeta varsin plan mot kränkande behandling, i enlighet med författningarnas krav, så att det bland annat framgår vilka lokala förhållanden som gäller för vardera skolan.

Vidare visar tillsynen att Gläntanskolan och Svensgårdsskolan inte ger eleverna tillräckliga möjligheter att nå lägst målen i samtliga ämnen. År 2009 nådde något mindre än hälften av eleverna på Gläntanskolan och var femte elev på Svensgårdsskolan inte målen i alla ämnen i årskurs 9. Gemensamt för båda skolorna, när det gäller de yngre eleverna, är att skolorna i huvudsak redovisar sammanställningar över resultaten på de nationella ämnesproven, men däremot görs inga systematiska sammanställningar av måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Den samlade bilden av elevernas måluppfyllelse och

resultat i förhållande till de nationella målen är därför ofullständig. Mot denna bakgrund är det viktigt att skolorna utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet för att säkerställa att verksamheterna utvecklas och svarar upp mot de nationella målen.

Skolinspektionen har i tillsynen av Gläntanskolan och Svengårdsskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Kursplanerna, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Rektorer tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet (2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94 2.8 Rektors ansvar).
- Alla lärare på Gläntanskolan tar inte i samma utsträckning ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs (Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer).
- Planen mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen (1985:1100), 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- På Gläntanskolan förs inte betygskatalog enligt grundskoleförordningens krav (7 kap. 18 § grundskoleförordningen, SKOLFS 2009:27).
- Skolorna erbjuder inte språkval i enlighet med författningarna (2 kap. 17-18 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.6 Skolan och omvärlden).
- Studiehandledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2

Rektorer och Helsingborgs kommun har ansvar för att Gläntanskolans och Svengårdsskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast 3 månader från den dag beslutet för Helsingborgs kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Helsingborgs kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Eva Bergenlöv och Annika Mullaart Ed deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder

Enhetschef

Marcus Johansson

Utredare/Föredragande

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Gläntanskolan
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Svensgårdsskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Helsingborgs kommun under hösten 2010 och våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Gläntanskolan och Svensgårdsskolan den 2010-08-31 och den 2010-09-01.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Gläntanskolan och Svensgårdsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Gläntanskolan och Svensgårdsskolan skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Tabell 1. Antal elever på Gläntanskolan

Gläntanskolan	Antal elever
Grundskola	240
Förskoleklass	24
Särskoleelever	..

Källa: Gläntanskolan, den 11 augusti 2010.

Not. Antal färre än 10 elever visas som ".." istället för faktiska antalet.

Tabell 2. Antal elever på Svensgårdsskolan

Svensgårdsskolan	Antal elever
Grundskola	324
Förskoleklass	33

Källa: Svensgårdsskolan, den 11 augusti 2010.

Gläntanskolan och Svensgårdsskolan ligger i Ödåkra knappt en mil utanför Helsingborgs centrum. Vid Skolverkets utbildningsinspektion, 2004, ingick Svensgårdsskolan i Ödåkra rektorsområde, medan Gläntanskolan ingick i Björka rektorsområde. Båda skolorna hade då elever upp till och med årskurs 5. I dagsläget ingår båda skolorna i det som kallas Ödåkra skolområde och har elever till och med årskurs 9. Viss undervisning bedrivs på Norrlyckeskolan.

Gläntanskolan och Svensgårdsskolan har en gemensam ledningsgrupp, som består av fyra rektorer. En av rektorerna ansvarar för förskolorna och en rektor för årskurs 6-9 på båda skolorna, medan vardera skolan har en rektor för förskoleklass till och med årskurs 6. På Gläntanskolan finns 5 arbetslag och det finns både åldershomogena och åldersblandade klasser. I några klasser på Gläntanskolan bedrivs Montessoripedagogik. På Svensgårdsskolan finns sju arbetslag och elevgrupperna är mestadels åldershomogena.

Tillsynsprotokoll för Gläntanskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Kursplanerna

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

I skolans kvalitetsredovisning för år 2008/2009 redovisas resultaten på de nationella ämnesproven i årskurserna 3, 5 och 9. I årskurs 3 nådde 88 procent av eleverna kravnivån i svenska och 85 procent i matematik. I årskurs 5 nådde 86 procent av eleverna kravnivån i svenska, 75 procent i matematik och 88 procent i engelska. I årskurs 9 nådde 82 procent av eleverna kravnivån i svenska, medan 86 procent nådde kravnivån i matematik och engelska.

År 2009 nådde 56 procent av eleverna i årskurs 9 på Gläntanskolan målen i alla ämnen. Vad gäller relationen mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9 varierade andelen elever med högre slutbetyg än provbetyg från 19 procent till drygt 38 procent mellan de olika proven. Det genomsnittliga meritvärdet och andelen behöriga till nationella gymnasieprogram ökade både för pojkar och för flickor från år 2008 till år 2009. Flickorna hade ett något högre genomsnittligt meritvärde än pojkarna, medan andelen behöriga till nationella program var större för pojkarna (100 procent) än för flickorna (96 procent) år 2009. Det kan noteras att år 2009 var elevantalet i årskurs 9 nästan hälften så stort jämfört med år 2008. Även om det är få elever i en årskurs, där varje elevs resultat har stor inverkan på det samlade resultatet, utgör den låga andelen elever som når målen en indikator på att skolan behöver vidta åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering****Bedömning:**

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen

Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

I de dokument som Skolinspektionen tagit del av samt i intervjuerna med lärarna och rektorerna framkommer att skolan sammanställer elevernas kunskapsresultat i årskurs 9 samt resultaten på nationella proven i årskurs 3, 5 och 9. Utöver resultaten på de nationella proven sammanställs däremot inte elevernas måluppfyllelse i svenska/svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3 och i samtliga ämnen för årskurs 5 i förhållande till kursplanernas mål.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Alla lärare tar inte i samma utsträckning ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

Motivering:

Under intervjuerna med eleverna och lärarna framkommer att inte alla lärare på Gläntanskolan tar ansvar i samma utsträckning för att de regler som är fastställda för skolan följs. Det framkommer att några lärare inte stödjer alla ordningsreglerna och inte alltid agerar när en elev bryter mot dessa.

Bedömning:

Planen mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen (1985:1100), 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

I den likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling som Skolinspektionen har tagit del av och som avser båda skolorna i skolområdet, framgår inte skolornas lokala förhållanden. Någon plan mot kränkande behandling som uteslutande gäller för Gläntanskolan har inte inkommit till Skolinspektionen. Den skolområdesövergripande planen mot kränkande behandling innehåller inte redogörelser för hur tidigare planerade åtgärder har genomförts och vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras. En plan mot kränkande behandling, som innehåller ovanstående delar och bygger på en konkret kartläggning av de lokala förhållandena, behöver därför utarbetas för skolan.

Under intervjuerna med eleverna på skolorna framkommer att de inte är förtroga med innehållet i planen mot kränkande behandling och att de inte uppfattar att de har varit med i arbetet med att upprätta planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

Betygskatalog förs inte enligt grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 18 § grundskoleförordningen

SKOLFS 2009:27

Motivering:

I det av Gläntanskolan till Skolinspektionen insända utdraget ur betygskatalogen har inte alla elevers betyg signerats. Istället har i dessa fall noteringen "Signeras på annan lista" gjorts. Det framgår inte vem som har gjort noteringen och inte heller vilken annan lista noteringen hänvisar till.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val**Bedömning:**

Skolan erbjuder inte språkval i enlighet med förordningen.

Författningsstöd:

2 kap. 17-18 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.6 Skolan och omvärlden

Motivering:

Skolan erbjuder som språkval franska, spanska och tyska. Därutöver ingår som språkval förstärkt svenska och engelska eller så kallad "språkmix", vilket av de intervjuade eleverna, lärarna och rektorerna beskrivs som förstärkt undervisning i svenska och engelska för elever som riskerar att inte nå de nationella målen i dessa ämnen. I intervjuerna med eleverna, lärarna och rektorerna framkommer att skolan inte har fastställt att "språkmix" är fråga om språkval i enlighet med förordningen, eftersom inte alla elever upplever att de har valt det utifrån sina egna önskemål.

Av den blankett som skolan använder för språkval framgår att språkundervisning i ett språk anordnas om minst tio elever väljer språket, vilket inte är i enlighet med förordningen, som bland annat anger att en kommun är skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits om minst fem elever väljer språket.

Vidare saknas i blanketten information kring och möjlighet att i stället för språkvalet – som språkval – söka modersmålsundervisning, teckenspråk, svenska som andraspråk eller något av minoritetsspråken om grundkraven för dessa uppfylls.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Studiehandledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

I intervjuer med lärarna, annan personal och rektorerna framkommer att studiehandledning på modersmålet inte ges till alla elever som har behov av det. Den studiehandledning på modersmålet som ges sker inte alltid under lektionstid och att det är oklart

huruvida det i dessa fall egentligen rör sig om modersmålsundervisning snarare än studiehandledning.

Tillsynsprotokoll för Svengårdsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Kursplanerna

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

I Svengårdsskolans kvalitetsredovisning för år 2008/2009 redovisas resultat på nationella ämnesprov i årskurserna 3, 5 och 9. I årskurs 3 nådde 80 procent av eleverna kravnivån i svenska och 85 procent i matematik. I årskurs 5 nådde 95 procent av eleverna kravnivån i svenska och matematik, medan 90 procent uppnådde kravnivån i engelska. I årskurs 9 nådde 92 procent kravnivån i svenska, 89 procent i matematik samt 86 procent i engelska.

På Svengårdsskolan nådde 78,9 procent av eleverna i årskurs 9 målen i alla ämnen år 2009, vilket är det första året skolan hade elever i årskurs 9. Andelen flickor som nådde målen i alla ämnen var större än andelen pojkar. Vad gäller relationen mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9 varierade andelen elever med högre slutbetyg än provbetyg från 8,8 procent till 20 procent. Det genomsnittliga meritvärdet var 204,2 och andelen behöriga till nationella gymnasieprogram var 84,2 procent. Pojkarna hade ett något högre genomsnittligt meritvärde och en något större andel pojkar var behöriga till nationella gymnasieprogram än flickorna. Mot den bakgrunden att drygt 20 procent av eleverna i årskurs 9 inte når målen i alla ämnen är det viktigt att skolan vidtar åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen

Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

I de dokument som Skolinspektionen tagit del av samt i intervjuerna med lärarna och rektorerna framkommer att skolan sammanställer elevernas kunskapsresultat i årskurs 9 samt resultaten på nationella proven i årskurs 3, 5 och 9. Utöver resultaten på de nationella proven sammanställs däremot inte elevernas måluppfyllelse i svenska/svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3 och i samtliga ämnen för årskurs 5 i förhållande till kursplanernas mål.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Planen mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen (1985:1100), 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av två likabehandlingsplaner tillika planer mot kränkande behandling. I den ena planen, som avser båda skolorna i skolområdet, framgår inte Svensgårdsskolans lokala förhållanden. Den andra planen, som avser Svensgårdsskolan, är nära nog identisk med den som avser båda skolorna i skolområdet, förutom att den innehåller en lista över utvärderingar som ska genomföras, när dessa ska genomföras och vilka som ska medverka. Ingentida planen mot kränkande behandling innehåller redogörelser för hur tidigare planerade åtgärder har genomförts och vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras. En plan mot kränkande behandling, som innehåller ovanstående delar och bygger på en konkret kartläggning av de lokala förhållandena, behöver därför utarbetas för skolan.

Under intervjuerna med eleverna på skolan framkommer att de inte är förtroga med innehållet i planen mot kränkande behandling och att de inte uppfattar att de har varit med i arbetet med att upprätta planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Undervisningstid och val****Bedömning:**

Skolan erbjuder inte språkval i enlighet med förordningen.

Författningsstöd:

2 kap. 17-18 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.6 Skolan och omvärlden

Motivering:

Skolan erbjuder som språkval franska, spanska och tyska. Därutöver ingår som språkval förstärkt svenska och engelska eller så kallad "språkmix", vilket av de intervjuade eleverna, lärarna och rektorerna beskrivs som förstärkt undervisning i svenska och engelska för elever som riskerar att inte nå de nationella målen i dessa ämnen. I intervjuerna med eleverna, lärarna och rektorerna framkommer att skolan inte har fastställt att "språkmix" är fråga om språkval i enlighet med förordningen, eftersom inte alla elever upplever att de har valt det utifrån sina egna önskemål.

Av den blankett som skolan använder för språkval framgår att språkundervisning i ett språk anordnas om minst tio elever väljer språket, vilket inte är i enlighet med förordningen, som bland annat anger att en kommun är skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits om minst fem elever väljer språket.

Vidare saknas i blanketten information kring och möjlighet att i stället för språkvalet – som språkval – söka modersmålsundervisning, teckenspråk, svenska som andraspråk eller något av minoritetsspråken om grundkraven för dessa uppfylls.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Studiehandledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

I intervjuer med lärarna, annan personal och rektorerna framkommer att studiehandledning på modersmålet inte ges till alla elever som har behov av det. Den studiehand-

ledning på modersmålet som ges sker inte alltid under lektionstid och att det är oklart huruvida det i dessa fall egentligen rör sig om modersmålsundervisning snarare än studiehandledning.